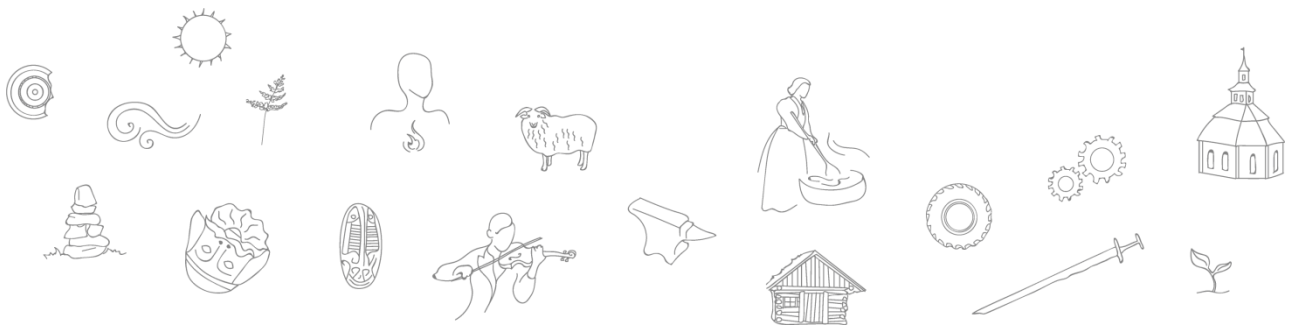

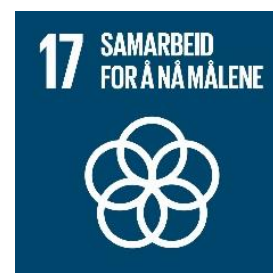
FNs BÆREKRAFTSMÅL

Styringsgruppens vurderinger av FN's bærekraftsmål

Vedlegg til kommunal planstrategi for Sør-Fron kommune 2020-2023

Innledning

Sør-Fron kommune har valgt å legge FN's bærekraftsmål til grunn for utarbeidelse av planstrategien. Dette er globale mål som ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Alle målene er viktige. Av 17 bærekraftsmål, er det valgt ut seks mål som kommunen mener er de viktigste målene for å oppnå ønsket utvikling i kommunen. Det er målene 15 – liv på land, 3 – god helse, 4 – god utdanning, 12 – ansvarlig forbruk og produksjon og 11 – bærekraftige byer og tettsteder. Målene er listet opp i prioritert rekkefølge og vil danne ryggraden i kommunens videre planlegging og prioritering av ressurser. I tillegg kommer mål 17 som en overhengende paraply, der samarbeid er nøkkelen for å nå de andre målene.

Regjeringen forventer at kommunene legger FN's bærekraftsmål til grunn i planleggingen. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030 og består av 17 mål og 169 delmål. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden og har innvirkning også på norsk politikk – og lokalt i Sør-Fron kommune. Mange av målene er allerede oppfylt i Norge – og kommunen – men ikke alle.

Styringsgruppen har lagt følgende vurdering til grunn for valg av de viktigste bærekraftsmålene i perioden 2020-2023

Mål 1 - delmål 1.3 – Utrydde fattigdom: Målet høres voldsomt i kommunal skala, men kommunen kjenner til utfordringer med lavinntekt i husholdninger. Fattigdomsgrensen i Norge er definert som 60 % av medianinntekten i landet. NAV jobber for å bistå, og kommunen har også egne tiltak for å lette hverdagen til husholdninger der økonomien ikke strekker til. Målet er likevel ikke rangert som et av de viktigste i seg selv – men kan kobles inn i andre aktuelle mål.

Mål 2 – Utrydde sult: Dette er også et mål som kan være vanskelig å kjenne seg igjen i på kommunalt nivå. Matmangel er en ting, men evnen til å kjøpe mat er også viktig, jf. delmål 1.3. Kommunen har vurdert det slik at mål 2 er viktig i kommunal sammenheng, men med en lokal vri – det er ønskelig at kommunen skal bidra med matproduksjon og verdsette matprodusentene i kommunen. Lokal og kortreist mat blir viktig for å oppnå et bærekraftig samfunn i tiden som kommer (se bare til situasjonen med covid-19-pandemien og stengte landegrenser for import/eksport av matvarer). Kommunen har likevel ikke valgt mål 2 i seg selv som et av hovedmålene. Matproduksjon kommer igjen i flere mål, blant annet mål 15 – som kommunen har valgt som ett av sine viktigste mål.

Mål 3 – Helse: Alle delmålene er i stor grad oppfylt i dagens kommunesamfunn. Det gjør ikke målet noe mindre viktig. God helse er grunnlaget for godt liv og bør tydeliggjøres inn i arbeidet med kommuneplan.

Mål 4 – Kunnskap: Kunnskap er avgjørende for å oppnå alle bærekraftsmålene og avgjørende for at folk skal kunne leve gode og meningsfulle liv. Godt utdanning innen alle yrker betyr at det kan gjøres bedre beslutninger i alle ledd som er bygd på kunnskap. Kommunen har derfor vurdert mål 4 til å være et av de viktigste målene i videre arbeid.

Mål 5 – Likestilling mellom kjønnene: Kommunen har gjennom sine oppdaterte planverk, jobbet målrettet og planmessig for å fremme likestilling og for å hindre diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet og/eller funksjonsevne. Dette er et viktig punkt, som fortsatt må ivaretas, der samfunnet fortsatt har mer å gå på for å oppnå ønsket utvikling. Dette målet er likevel ikke valgt med videre som et satsningsområdet, da kommunen imøtekommer i stor grad ønsket utvikling og resultater, sett i lys av nasjonale indikatorer.

Mål 6 – Rent vann og gode sanitærforhold: Det er behov for mer kunnskap om vannkvalitet i spredtbygde strøk som har egen vannforsyning. Viktig å ha planer i kommunen for vedlikehold av vann- og avløpsledninger, både i tettbebygde strøk og i hyttefelt. Dette gjelder også framtidige kostnader for kommunen knyttet til disse. Målet kan dekkes inn under andre mål, og vil derfor ikke skille seg ut som et egen mål.

Mål 7 – Ren energi: Kommunen bør være bevisst på bruken av fornybar energi og løfte fram gode prosjekt for nye energiløsninger. Dette målet gjenspeiler seg også i mål 11 og 12.

Mål 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekts: Dette måle er en sammensetning av og tar inn over seg mye av det som ligger til grunn for målene 1-7. Arbeidsplasser er viktig for et godt samfunn, tematikken kommer igjen under mål 9, 11 og 12. Kultur og kulturlandskap, viktig med lokale produsenter (mål 2), beholde arbeidsplasser og skape nye (kompetanse-) arbeidsplasser og digitalisering av offentlig sektor (delmål 8.2)

Mål 9 – Innovasjon og infrastruktur: Viktig punkt for å skape arbeidsplasser i kommunen. Innholdet i mål 9 kan også dekkes inn under mål 12. Fiber/nettilgang til alle er viktig for å opprettholde bosettingen i bygdenorge.

Mål 10 – Mindre ulikhet: Dette er viktig for å opprettholde solidariteten og dugnadsånden mellom innbyggerne. Sørge for gode likeverdige offentlige tilbud for fødsel – jobbe for å minske skjult utenforskap – gi kommunene støtteordning som fritidsstipend, medlemskap i idrettslag, BUA etc. – i tillegg til gode fritidstilbud som ikke trenger å koste. Bruke de omfordelingsmulighetene vi har bl.a. eiendomsskatt.

Mål 11 – Bærekraftige byer og samfunn: For å oppnå suksess med de andre målene er vi nødt til å omstille og innrette samfunnet vårt på en mer bærekraftig måte. Alle må bidra til å redusere forbruket vårt. Konkret kan kommunen jobbe mer for å oppfordre bedrifter i kommunen til å sertifisere sine virksomheter (f.eks. Miljøfyrtårnordningen)

Mål 12 – Ansvarlig forbruk og produksjon: Senke forbruk og ressursbruk samtidig opprettholde økonomisk vekst og økt livskvalitet. Satse på grønne arbeidsplasser og næringer – og grønn matproduksjon. Mål nr. 2 dekkes inn i denne.

Mål 13 - Stoppe klimaendringene: All bærekraftig planlegging vil på sikt kunne stoppe klimaendringene. Gjennom risiko- og sårbarhetsanalyser, vedlikehold av stikkrenner, og andre forebyggende tiltak vil kommunen kunne bidra til å dempe effekten av klimaendringene. Dette målet sees i sammenheng med mål nr. 12.

Gitt et visst forbruksnivå, er det viktig at klimagassutslippene reduseres og at det forbrukes fornybart råstoff framfor råstoff basert på fossil energi. Tiltak for å redusere klimautslippene må ha både kortsiktig og langsiktig perspektiv og bygge på forståelsen av det grønne karbonkretsløpet. FN's klimapanel legger til grunn at skogressursene må brukes aktivt for å møte klimautfordringene. Uten økt produksjon, uttak og bruk av fornybart trevirke som kan erstatte fossile ressurser, vil det ikke være mulig å begrense den globale oppvarmingen i tråd med Paris-avtalen.

Mål 14 - Liv under vann: Sør-Fron kommune bør fortsatt legge til rette for kildesortering av husholdningsavfall og næringsavfall. Satsing på MGR – viktig rolle. Satse på gjenbruk. Sør-Fron kommune deltar på plastryddedagen/strandryddedagen o.l. for å redusere mengde mikroplast i vassdrag som til slutt ender i havet.

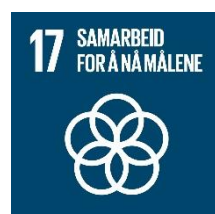

Mål 15 – Liv på land: Klarer vi ikke å opprettholde «liv på land» og økosystemene våre – er ingenting annet bærekraftig heller. Sør-Fron kommune er «dalernes blomme» - holdningsskapende arbeid for å opprettholde «liv på land» er viktig. Bærekraftig matproduksjon kommer igjen i dette målet, som i mål 2. Derfor har vi vurdert mål 15 til å være ett av kommunens viktigste mål for videre planarbeid.

Mål 16 – Fred og rettferdighet. God forvaltningskikk må ligge til grunn for alt kommunalt arbeid.

Mål 17 – Samarbeid for å nå målene. For å ha en mulighet til å nå målene og oppnå en ønsket utvikling av samfunnet, er samarbeid nøkkelen til suksess.

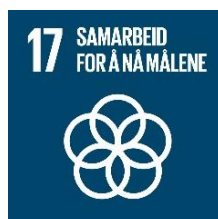
Konklusjon

Etter en vurdering og gjennomgang av samtlige av de 17 bærekraftsmålene, er det fire som skiller seg klart ut og som styringsgruppen for planstrategi og kommuneplanrullreing ønsker at skal danne grunnlaget for videre planlegging. I prioritert rekkefølge er det:

- **15 Liv på land:** Klarer vi ikke å opprettholde «liv på land» og økosystemene våre – er ingenting annet bærekraftig heller. Sør-Fron kommune er «dalernes blomme» -må jobbe med holdningskapende arbeid.
- **3 God helse:** God helse er grunnlaget for et godt liv.
- **4 God utdanning:** Kunnskap er avgjørende for å oppnå alle bærekraftsmålene og avgjørende for at folk skal kunne leve gode og meningsfylte liv. Godt utdanning innen alle yrker betyr at det kan gjøres bedre beslutninger i alle ledd som er bygd på kunnskap.
- **12 Ansvarlig forbruk og produksjon:** Senke forbruk og ressursbruk samtidig opprettholde økonomisk vekst og økt livskvalitet. Satse på grønne arbeidsplasser og næringer – og grønn matproduksjon. Bærekraftsmål nr. 2, utrydde sult, dekkes under denne.
- **11 Bærekraftige byer og samfunn:** For å oppnå suksess med de andre målene er vi nødt til å omstille og innrette samfunnet vårt på en mer bærekraftig måte. Alle må bidra til å redusere forbruket vårt. Konkret kan kommunen jobbe mer for å oppfordre bedrifter i kommunen til å sertifisere sine virksomheter (f.eks. Miljøfyrtårnordningen)

I tillegg har styringsgruppen valgt å ta med mål 17 som en overhengende paraply:

- **17 Samarbeid for å nå målene:** For å ha en mulighet til å nå målene og oppnå en ønsket utvikling av samfunnet, er samarbeid nøkkelen til suksess.

Styringsgruppen for planstrategi og kommende kommuneplanrullering

Styringsgruppen ble vedtatt av kommunestyre 17.12.2019 i K-sak 119/19 og består av følgende medlemmer

- Politiker fra posisjon Ole Tvette Muriteigen
- Politiker fra opposisjon Jone Elisabeth Strand
- Rådmann Rune Fromreide Sommer
- Kommunalsjef for levekår Irene Hagen
- Fungerende landbrukssjef Ragnhild Sperstad
- Tjenesteleder for kultur og næring Bjørn K. Sletten
- Tjenesteleder for plan og bygning Konrad Trettengen
- Arealplanlegger Sigrid Steig
- Arealplanlegger Grete Hølmen

